

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Борецька Н.,

д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

Денисенко М.

д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

В умовах сьогодення, світ є свідком фундаментальних змін в глобальній економіці, оскільки зараз відбувається деформація традиційних структур, руйнуються десятиліттями налагоджені зв'язки, невілюються сформовані стереотипи поведінки господарюючих суб'єктів. Світовий розвиток, який до сьогодні був ще досить стабільним процесом, орієнтованим на зрозумілі цілі і нормативні ідеали (прогрес, економічне зростання і досягнення високого рівня соціально-економічного зростання, благополуччя і задоволеність життям людини, ринкові реформи і поширення демократії і т. д.), перейшло в режим турбулентності - складних, неупорядкованих, нелінійних змін. Динаміка цих змін руйнує колишні причинно-наслідкові і функціональні зв'язки між суб'єктами і факторами світових процесів, а це, в свою чергу, переводить в режим турбулентності і весь світовий порядок - стан світу як цілого і визначають характер цього цілого міжнародних систем [1]

Основним фактором цих змін стала неможливість пізнання майбутнього та обумовлена нею невизначеність. Невизначеність характеризує ситуацію при якій повністю або частково відсутня інформація про можливий стан стохастичної економічної системи і зовнішнього середовища.

В цих умовах, центральною проблемою досягнення стійкості економічної системи є обмеження невизначеності, яка передбачає повернення до самодостатніх економік, що стає повною протилежністю глобалізації. У той час, як глобалізація має на увазі поділ праці між вузькоспеціалізованими економіками, повернення до натурального господарства означає, що країни будуть прагнути до самозабезпеченості всім необхідним.

Розвиток соціально-економічної системи України на протязі десятиліть свідчить, що вона розвивалась на основі поглиблення поділу праці на міжнародному рівні та глобалізації. Так, 2/3 європейського експорту - продукція промисловості, 2/3 українського експорту - необроблена сировина, або продукція з мінімальним ступенем обробки. Динаміка ВВП України на 95% залежить від світових цін на сировину, а це "залізна завіса" від економічного зростання [2].

Крім того, подальше нарощування експорту Україною під загрозою внаслідок нарощування факторів невизначеності (пандемія та скорочення перевезень), вже сьогодні скорочується попит на товари українського експорту та знижуються ціни. Відсоток високотехнологічних товарів у експорті – 17%. В переробній промисловості України відсоток високих технологій – 3%. Рівень зношеності основних фондів України становить 60%. Для порівняння, у Словаччини – 35%, Білорусі – 38%, Молдови – 42%.

ВВП України в січні 2020 року знизився на 0,5% через те, що практично всі види економічної діяльності продемонстрували скорочення виробництва. Прогнози на майбутнє невтішні, так, в інвестиційній компанії Dragon Capital прогнозують, що економіка України скоротиться на 4% ВВП замість очікуваного просту в 3,7% за даними Світового банку. [3]

Падіння економічного зростання призвело до різкого скорочення робочих місць. Так, на 2020 рік в планах уряду передбачалося 200 тисяч нових пропозицій на ринку праці. Натомість у 2019 році ринок праці втратив 258 тисяч робочих місць, а вже у січні 2020 року сумну статистику української дійсності доповнили втрати у 79 тисяч робочих місць.[4]

Таким чином, Українська і глобальна економіка перейшли до принципово нового циклу - «L-образному» відновленню, який характеризується більшою невизначеністю і істотним зниженням економічного зростання.

Враховуючи весь комплекс негативних тенденцій що склались, можна сказати що Україна знаходиться у передкризовому стані, а це потребує невідкладних заходів з боку держави. І перш за все, подальший розвиток національної економічної системи можливий тільки на основі обґрунтованої стратегії та формулювання мети, яку вона для себе ставить в якості основної, і тих завдань, які необхідно вирішити для її досягнення. При цьому прискорений розвиток економіки України можливий тільки за рахунок зростання ефективності праці, що, однак, потребує різкого збільшення продуктивного капіталу в країні, а, отже, і величини частки заощаджень і частки накопичення основного капіталу у ВВП.

Для цього необхідно підняти ділову активність великого, малого і середнього бізнесу, зупинити реальний виток капіталу з країни, запровадити реальні стимули для підвищення активності інвестиційної діяльності. І тут не слід уповати на допомогу міжнародних інвесторів, конкуренція за інвестиції посилиться в декілька разів, а умови від України можуть виглядати не зовсім привабливими. Крім того, в умовах соціально-економічної невизначеності освітня сфера може стати основним стабілізуючим фактором, забезпечуючи формування загальних цінностей довгострокового розвитку. Однак, головна (можливо, навіть єдина) мета економічної політики сьогодні повинна полягати в тому, щоб запобігти соціальному краху.

Література:

1. Економічне майбутнє України: поради Римського клубу та фідбек вітчизняного бізнесу - Режим доступу: <https://delo.ua/business/ekonomichne-majbutnje-ukrajini-poradi-rimskogo-klubu-ta-fidbek-v-341003/>

3. Т.Милованов. Критично потрібні інвестиції. ТСН.- Режим доступу: https://tsn.ua/groshi/kritichno-potribni-investiciyi-milovanov-nazvav-recepti-ekonomichnogo-zrostannya-ukrayini1488138.html?utm_source=page&utm_medium=readmore

4. С. Діденко. Ринок праці: оцінка та прогноз зайнятості українців у 2020 році.UA: NEWS. 11 травня 2020 р.-Режим доступу: <https://ua.news/ua/rynok-truda-otsenka-y-prognoz-zanyatosty-ukrayntsev-v-2020-godu/>